

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
NIILA JÄÄSKINENA,
predstavljeni 29. novembra 2012¹

Zadeva C-228/11

**Melzer
proti
MF Global UK**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Landgericht Düsseldorf (Nemčija))

„Pristojnost v civilnih in gospodarskih zadevah — Razlaga člena 5(3) Uredbe (ES) št. 44/2001 — Posebna pristojnost v zadevah v zvezi z delikti — Čezmejna udeležba več oseb pri istem domnevno škodnem dejanju — Možnost določitve pristojnosti sodišča države članice za toženo stranko, ki ima stalno prebivališče v drugi državi članici, na podlagi kraja, kjer naj bi domnevni sotorilec ali pomagač, ki ni tožen za povrnitev škode, storil to škodno dejanje“

I – Uvod

1. Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Landgericht Düsseldorf (Nemčija), se nanaša na razlago člena 5(3) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah² in natančneje na opredelitev „kraja, v katerem je prišlo do škodnega dogodka“ v smislu pravila o pristojnosti v zadevah v zvezi z delikti, ki ga določa to besedilo, pri čemer naj bi do konstitutivnih elementov tega dogodka prišlo v dveh različnih državah članicah in v eni od njiju.

2. Predložitevno sodišče, pri katerem je bila vložena tožba zaradi ugotovitve deliktne odgovornosti v primeru z mednarodnim elementom, se z namenom določitve svoje pristojnosti *ratione loci* za odločanje v zvezi s tem sprašuje, ali je lahko ena od oseb, domnevno odgovornih za zatrjevano škodo, ki prebiva v eni državi članici³, tožena pred sodiščem neke druge države članice na podlagi kraja, v katerem naj bi pomagač ali sotorilec storil škodno dejanje, čeprav ta ni tožena stranka.

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42.

3 — V skladu s členom 1(3) Uredbe št. 44/2001 se izraz „država članica“ v teh sklepnih predlogih nanaša na vse države članice Unije z izjemo Kraljevine Danske.

3. V svojem predložitvenem sklepu Landgericht Düsseldorf Sodišču predlaga, naj odobri novo podlago za pristojnost, ki bi tožeči stranki omogočala dopolnilno možnost⁴ h glavni izbiri, ki izhaja iz v sodni praksi že dolgo uveljavljenega razlikovanja med krajem, v katerem je nastala škoda, in krajem škodnega dogodka⁵ v primeru prostorske razpršenosti deliktov, in sicer pristojnost na podlagi kraja dejanja, ki ga je storil drugi povzročitelj škodnega dogodka in ne tožena stranka, v skladu s pravilom, ki obstaja v nacionalnem nemškem pravu⁶.

4. Ta zadeva ponovno razkriva težnjo nekaterih sodišč držav članic, da štejejo, da je Uredbo št. 44/2001 mogoče razlagati ob upoštevanju nacionalnih posebnosti, katerih učinki naj bi se, kot se predlaga Sodišču, priznali na čezmejni ravni,⁷ čeprav je temeljni namen tega akta prava Unije poenotenje. Poleg znatnega pomena s tega teoretičnega vidika se zdi, da bi morala imeti zadeva glede na elemente, ki sta jih Sodišču predložili stranki, pomemben vpliv tudi v praksi⁸.

II – Pravni okvir

5. Iz uvodne izjave 2 Uredbe št. 44/2001 je razvidno, da je v interesu nemotenega delovanja notranjega trga njen namen izvajanje „določb za poenotenje kolizijskih pravil glede pristojnosti v civilnih in gospodarskih zadevah [...]“.

6. V uvodni izjavi 11 te uredbe je navedeno, da „morajo biti pravila o pristojnosti čimbolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca, pri čemer mora taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta pravde ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina“.

7. V uvodni izjavi 12 te uredbe je navedeno, da „mora poleg stalnega prebivališča toženca obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom, ali ki je v interesu ustreznosti sodnega varstva“.

8. V uvodni izjavi 15 te uredbe je navedeno, da „je v interesu ustreznega sodnega varstva treba čimbolj zmanjšati možnost sočasnih postopkov in zagotoviti, da v dveh državah članicah niso izdane nezdružljive sodne odločbe [...]“.

9. Pravila o pristojnosti so navedena v poglavju II Uredbe št. 44/2001.

10. Člen 2(1) te Uredbe, ki spada v oddelek 1 poglavja II, naslovljen „Splošne določbe“, določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice“.

4 — Možnost, ki jo je predložitveno sodišče opredelilo kot „določitev“.

5 — Sodba z dne 30. novembra 1976 v zadevi Bier (21/76, Recueil, str. 1735, točka 19) je uvedla razlikovanje med pojmom „kraj, v katerem je nastala škoda“ in „kraj vzročnega ravnanja“ zaradi katerega je ta škoda nastala, na kar je bilo nedavno opozorjeno v sodbi z dne 25. oktobra 2012 v zadevi Folien Fischer in Fofitec (C-133/11, točka 39 in navedena sodna praksa).

6 — Predložitveno sodišče navaja pojem „wechselseitige Handlungsortzurechnung“, ki v prostem prevodu ustreza pojmu „vzajemno pripisovanje kraja škodnega dogodka“.

7 — Tako je tudi Bundesgerichtshof Sodišču predlagalo, da odloči, da „negative Feststellungsklage“ (negativna ugotovitvena tožba), ki obstaja v notranjem nemškem pravu, spada na področje uporabe člena 5(3) Uredbe št. 44/2001, medtem ko je francosko kasacijsko sodišče Sodišče vprašalo, ali „klavzula o izključni pristojnosti [...], dogovorjeni v verigi pogodb znotraj Skupnosti med proizvajalcem in kupcem neke stvari, na podlagi člena 23 Uredbe (št. 44/2001) [...] učinkuje tudi proti naslednjemu pridobitelju“, kot bi bilo mogoče v francoskem pravu. Glede teh vprašanj glej sklepne predloge, ki sem jih predstavil v zadevah Folien Fischer in Fofitec, v katerih je bila izdana zgoraj navedena sodba, in v še nerešeni zadevi Refcomp (C-543/10).

8 — Na obravnavi je namreč zastopnik družbe MF Global UK zatrdil, da se odgovor Sodišča težko pričakuje, saj je bilo več borznih posrednikov obdolženih v istovrstnih zadevah, pri čemer je navedel, da je njegova odvetniška družba prevzela že približno 150 postopkov, ki so enaki postopku v glavni stvari.

11. Člen 3(1) Uredbe iz istega oddelka določa, da „so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.“

12. Člen 5(1) in (3) Uredbe št. 44/2001, ki spada v oddelek 2 Poglavja II, ki se nanaša na „Posebno pristojnost,“ določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

1. (a) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti;
- (b) za namene te določbe in razen, če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:
 - v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno,
 - v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene;
- (c) če se ne uporabi pododstavek (b), potem se uporabi pododstavek (a);

[...]

3. v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči kraja, kjer je prišlo ali kjer grozi škodni dogodek“.

13. Člen 6(1) te uredbe, ki spada v isti oddelek, določa, da je ta oseba lahko tožena, „če je ena od več toženih oseb, tudi pred sodiščem kraja, kjer ima ena od njih stalno prebivališče, če so tožbeni zahtevki med seboj tako tesno povezani, da jih je smotrno obravnavati in o njih odločati skupaj, da bi se s tem izognili tveganju nezdržljivosti sodnih odločb, ki bi lahko bile posledica ločenih postopkov“.

III – Postopek v glavni stvari, vprašanje za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

14. G. Melzerja, ki ima stalno prebivališče v Berlinu, je za stranko po telefonu pridobila in zanj opravljala storitve družba Weise Wertpapier Handelsunternehmen (v nadaljevanju: W.W.H.) ki ima sedež v Düsseldorfu. Ta je na ime g. Melzerja odprla račun pri družbi MF Global UK (v nadaljevanju: MF Global UK), borzno posredniški hiši s sedežem v Londonu, ki je proti plačilu ustreznega nadomestila s tega računa opravljala borzno terminske posle.

15. Od leta 2002 do leta 2003 je g. Melzer na ta račun vplačal skupni znesek 172.000 EUR. Družba MF Global UK mu je 9. julija 2003 izplačala znesek 924,88 EUR. Zaračunala mu je provizijo 120 USD, od katere je zadržala 25 USD, znesek razlike v višini 95 USD pa je nakazala družbi W.W.F..

16. G. Melzer je pri Landgericht Düsseldorf vložil tožbo, s katero je predlagal, naj se družbi MF Global UK naloži plačilo odškodnine in obresti v višini razlike med tistim, kar je bilo v okviru teh poslovanj vplačano, in tistim, kar je bilo izplačano, in sicer znesek 171 075,12 EUR skupaj z obrestmi.⁹

⁹ — Na obravnavi je zastopnik g. Melzerja zatrnil, da sta se s stranko odločila, da ne bosta tožila družbe W.W.H., ker naj bi bila v času vložitve tožbe insolventna (v predložitvenem sklepu dan, ko je bila pri LG Düsseldorf vložena tožba, ni naveden, vendar ker je bil ta izdan 29. aprila 2011, se zdi, da je bila tožba vložena takrat), medtem ko je v svojih stališčih navedel, da je bila družba MF Global UK od 31. decembra 2011 v likvidaciji.

17. V utemeljitev svojih trditev je g. Melzer navedel, da ga niti družba W.W.H. niti družba MF Global UK nista zadostno seznanili s tveganji borzno terminskih poslov glede opsijskih pogodb. Menil je, da dokumentacija, ki jo je posredovala družba W.W.H.¹⁰ ne izpolnjuje pogojev o zadostni seznanitvi stranke s tveganji, kot se zahteva v sodni praksi. Prav tako naj ne bi bil ustrezno obveščen o sporazumu med družbo MF Global UK in družbo W.W.H. o nejavnih povratnih provizijah za posle, tako imenovanem „kickback agreement“, in iz tega izhajajočem konfliktu interesov. Poleg tega je g. Melzer zatrdil, da je bila provizija, ki jo je zaračunala družba MF Global UK, previsoka. Navedel je, da mu ta družba dolguje odškodnino z obrestmi zaradi pomoči pri naklepem in nezakonitem oškodovanju, ki ga je storila družba W.W.H..

18. Družba MF Global UK je izpodbijala pristojnost *ratione loci* Landgericht Düsseldorf in predlagala, naj se tožba zavrne po vsebini.

19. Predložitveno sodišče poudarja, da je določbe Uredbe št. 44/2001 v okviru spora o glavni stvari mogoče uporabiti, saj je tožena stranka pravna oseba s statutarnim sedežem v državi članici. Ob tem pojasnjuje, da noben dogovor o pristojnosti sodišča¹¹ v tem primeru ni mogoč in meni, da mednarodna pristojnost nemških sodišč temelji na členu 5(3) te uredbe, ker je škoda nastala v Nemčiji. Navaja, da naj bi v skladu z navedbami g. Melzerja do premoženjske škode, za katero ta s tožbo zahteva odškodnino, prišlo v Nemčiji, ker je od tam opravil vplačila na račun v Londonu in ker naj bi škoda nastala pri dobroimetju na njegovem bančnem računu v tej državi članici.

20. Predložitveno sodišče pa izraža dvome o svoji krajevni pristojnosti na podlagi člena 5(3) Uredbe št. 44/2001. Opozarja, da je na podlagi te določbe tožena stranka lahko tožena po izbiri tožeče stranke tako pred sodiščem kraja, v katerem je nastala škoda, tako imenovanega „kraja nastanka“, kot tudi pred sodiščem kraja vzročnega dogodka ali drugače „kraja škodnega dogodka“, če sta ta kraja različna. To sodišče meni, da je škoda nastala v Berlinu, kjer ima g. Melzer stalno prebivališče, in ne v Düsseldorfu, kraju predložitvenega sodišča. Ob upoštevanju tega položaja glede „kraja nastanka“ bi bil v tem primeru „kraj škodnega dogodka“ odločujoč. Ker pa je družba MF Global UK delovala le v Londonu, je krajevno pristojnost mogoče določiti samo na podlagi dejavnosti družbe W.W.H. v Düsseldorfu.

21. Po mnenju predložitvenega sodišča bi v nemškem pravu takšna navezna okoliščina obstajala, saj je v njem določeno, da v primeru udeležbe več oseb pri škodnem dogodku vsak udeleženec odgovarja za prispevek drugih udeležencev pri povzročitvi tega dogodka. V obravnavanem primeru bi bilo glede na navedbo g. Melzerja, v skladu s katerimi naj bi družba MF Global UK naklepno vsaj pomagala družbi W.W.H. pri storitvi nezakonitih dejanj, ki naj bi jih ta storila v Nemčiji, natančneje v Düsseldorfu, mogoče, da bi pristojnost tega sodišča temeljila na kraju dejanj tega sotorilca oziroma pomagača¹².

22. Ker Uredba št. 44/2001 ne vsebuje nobenega pravila s tako navezno okoliščino, po kateri bi lahko dejanja tretje osebe utemeljila mednarodno ali krajevno pristojnost, se postavlja vprašanje, ali je člen 5(3) te uredbe mogoče razlagati tako, da lahko mednarodna ali krajevna pristojnost za toženo stranko temelji tudi na škodnem dejanju glavnega storilca ali pomagača. Predložitveno sodišče navaja, da obstajajo o tem v nacionalni sodni praksi in teoriji različna mnenja.

10 — V predložitvenem sklepu je v zvezi s tem navedena „Pogodba o sklepanju borzno terminskih poslov“, brošura z naslovom „Pregled tveganj v zvezi z borzno terminskimi posli“ in pola s podatki, ki se nanaša na „Pomembne informacije o nevarnostih izgub v okviru borznega poslovanja“.

11 — Ker je bil dogovor o pristojnosti omenjen v eni od podpisanih pogodb, predložitveno sodišče s tem posredno umika pogodbeno podlago očitane odgovornosti.

12 — V tej fazi opozarjam, da je iz besedila predložitvenega sklepa mogoče razbrati negotovost glede vlog družbe MF Global UK in družbe W.W.H. kot glavnega storilca ali pomagača pri škodnem dejanju.

23. V teh okoliščinah je Landgericht Düsseldorf s sklepom z dne 16. maja 2011 prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je v okviru pristojnosti sodišča v zvezi z delikti iz člena 5(3) Uredbe št. 44/2001 v primeru čezmejne udeležbe več oseb pri deliktu za določitev kraja, v katerem je prišlo do škodnega dogodka, dopustno alternativno navezovanje na kraj škodnega dogodka?“

24. Stališča so Sodišču pisno predložili g. Melzer, družba MF Global UK, nemška, portugalska in češka vlada, Švicarska konfederacija ter Evropska komisija.

25. Na obravnavi 5. julija 2012 so bili zastopani g. Melzer, družba MF Global UK, nemška vlada in Komisija.

IV – Analiza

26. Ob upoštevanju besedila vprašanja za predhodno odločanje, ki se morda zdi malce nejasno, menim, da je treba začeti pri predmetu in izzivih tega predhodnega vprašanja, preden se predlaga, kako naj se nanj odgovori.

A – Obseg vprašanja za predhodno odločanje

27. Ta zadeva sodi v okvir postopka, sproženega na podlagi deliktne odgovornosti. Iz člena 2 Uredbe št. 44/2001 v povezavi s členom 5(3) te uredbe izhaja, da je na tem področju oseba s stalnim prebivališčem na ozemlju neke države članice lahko po izbiri tožeče stranke tožena bodisi pred sodišči države članice, na ozemlju katere ima stalno prebivališče, bodisi pred sodiščem neke druge države članice, in sicer tiste, v kateri je „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“ ali „kjer grozi škodni dogodek“.

28. Pravkar navedeno, ki širi pristojnost sodišča kraja delikta na preventivne ukrepe, je v členu 5(3) Uredbe št. 44/2001 hkrati edini dodatek k členu 5(3) Bruseljske konvencije¹³, ki jo je ta uredba nadomestila. Kljub tako uvedenemu elementu¹⁴, ki poleg tega v obravnavanem primeru ni upošteven, so te določbe v bistvu ekvivalentne, kot je to priznalo Sodišče, tako da sodna praksa glede razlage pravila o pristojnosti, ki je izraženo v konvenciji, velja tudi za pravilo iz Uredbe¹⁵.

29. Ker je v sporu o glavni stvari g. Melzer nedvomno zavezan s pogodbo, ki jo je sklenil z družbama MF Global UK in W.W.H., se lahko *a priori* zdi presenetljivo, da predložitveno sodišče ni upoštevalo, da bi se lahko v tem primeru uporabil člen 5(1) Uredbe št. 44/2001, ki se nanaša na pristojnost v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji, vsaj v enaki meri kot točko 3 tega člena, ki se nanaša na pristojnost v zadevah v zvezi z delikti¹⁶. Družba MF Global UK je v tem smislu navedla uvodne ugotovitve, v katerih je menila, da bi bilo primerno razlikovati med področjema uporabe

13 — Bruseljska konvencija z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32), kakor je bila dopolnjena s poznejšimi konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji (v nadaljevanju: Bruseljska konvencija).

14 — Element, katerega novost je le relativna, saj se je to načelo v skladu s sodno prakso Sodišča pri razlagi Bruseljske konvencije uporabljalo že prej, čeprav je imela Komisija v zvezi s tem nekaj dvomov (COM(1999) 348 final, str. 15).

15 — Glej zgoraj navedeno sodbo Folien Fischer in Fofitec (točki 31 in 32 ter navedena sodna praksa).

16 — *Dolus oziroma culpa in contrahendo*, ki jih navaja g. Melzer, spadajo namreč v okvir, kjer so pogajanja med strankama vodila v sklenitev pogodbe. Glede obratnega primera je bilo v sodbi z dne 17. septembra 2002 v zadevi Tacconi (C-334/00, Recueil, str. I-7357) navedeno, da v primeru, ko po koncu pogajanj, katerih namen je sklenitev pogodbe, ni dosežen dogovor, tožba, v kateri se toženi stranki očita predpogodbeno odgovornost, ne spada med zadeve v zvezi s pogodbenimi razmerji, temveč med zadeve v zvezi z delikti ali kvazidelikti.

odstavkov 1 in 3 člena 5 te uredbe. Kljub tej pripombi iz ustaljene sodne prakse vsekakor izhaja, da predložitveno sodišče samo določi predmet svojega predloga za sprejetje predhodne odločbe in če predhodnega vprašanja to sodišče ni postavilo tako, Sodišču ni treba odločiti o nečem, kar je v postopku v glavni stvari predlagala ena od strank¹⁷.

30. Predložitveno sodišče najprej navaja, da zanj mednarodna pristojnost nemških sodišč, obravnavanih skupaj, ne predstavlja težave. Meni, da je ta pristojnost neizpodbitno dejstvo, ob upoštevanju, da je kraj, kjer je nastal škodni dogodek v smislu člena 5(3) Uredbe št. 44/2001 po njegovem mnenju Berlin, mesto, v katerem ima g. Melzer stalno prebivališče in svoj bančni račun, s katerega so bile sporne transakcije financirane.

31. Vendar pa Komisija meni drugače in poudarja, da v skladu s sodbo Kronhofer¹⁸ ni dopustno, da se pristojnost dodeli sodišču območja, na katerem ima tožeča stranka stalno prebivališče, ki je kraj, v katerem naj bi bil „center njegovega premoženja“, samo zato, ker naj bi utrpel finančno škodo zaradi izgube delov premoženja, ki je nastala in jo je utrpel v drugi državi članici, čeprav so vsi konstitutivni elementi odškodninske odgovornosti na območju te države članice¹⁹.

32. Strinjam se z mnenjem Komisije, ker menim, da je finančna škoda, za katero g. Melzer zahteva naj se povrne in ki jo predstavlja delna izguba vloženega kapitala, nastala v Londonu in ne v Berlinu. Sporna sredstva so bila namreč nakazana na račun, odprt pri londonski borzno posredniški hiši in so bila tam tudi izgubljena, ker je izvršitev opcijske pogodbe ali potek roka opcije povzročil, da so bili zneski, vplačani na ta račun, nižji od vloženih.

33. Iz predložitvenega sklepa je razvidno, da se predložitveno sodišče sprašuje le o svoji „krajevni“ pristojnost, kar pomeni zgolj na nacionalni ravni, saj se je vprašalo le, ali mora med vsemi nemškimi sodišči ono odločati na podlagi člena 5(3) Uredbe št. 44/2001.

34. V zvezi s tem bi poudaril razliko med obstoječimi besedili določb te uredbe, kot je na eni strani člen 2(1), ki določa pristojnost vseh sodišč neke države članice²⁰, in kot sta na drugi strani odstavka 1 in 3 člena 5, ki se nanašata na točno določeno sodišče, opredeljeno s pomočjo kraja, s katerim ima spor najtesnejšo zvezo²¹. Tako določba, po razlagi katere se sprašuje, dejansko omogoča opredelitev pristojnosti *ratione loci* določenega sodišča med vsemi sodišči države članice, ki so pristojna *ratione materiae*, in to neposredno, k čemur se nagiba tudi predložitveno sodišče. Zato menim, da uporaba koncepta mednarodne pristojnosti kot predhodne faze odločanja o uporabi te določbe, kot je to storilo predložitveno sodišče, ni potrebna in je celo napačna.

35. Konkretnije, po mnenju tega sodišča je težava v tem, ali je v čezmejnem sporu, ki ga obravnava, kot kraj pristojnosti mogoče določiti Düsseldorf na podlagi kraja, v katerem naj bi deloval eden od dveh domnevnih povzročiteljev škode – ker ima družba W.W.H. v tem mestu sedež – tudi za drugega storilca škodnega dejanja – in sicer družbo MF Global UK – ki je svojo dejavnost opravljala le iz Združenega Kraljestva.

17 — Glej zlasti sodbi z dne 16. septembra 1999 v zadevi WWF in drugi (C-435/97, Recueil, str. I-5613, točka 29) in z dne 20. marca 1997 v zadevi Phytheron International (C-352/95, Recueil, str. I-1729, točka 14).

18 — Sodba z dne 10. junija 2004 v zadevi Kronhofer (C-168/02, ZOdl., str. I-6009, točka 18 in naslednje).

19 — Komisija je pojasnila, da čeprav škodne posledice škodnih dejanj, in sicer borznih transakcij z visokim tveganjem, ki jih je v Združenem Kraljestvu izvršila družba MF Global UK, posredno občuti g. Melzer v Nemčiji, pa zgolj to v skladu s sodno prakso Sodišča ne more biti navezna okoliščina, ki bi utemeljila pristojnost nemških sodišč na podlagi člena 5(3), saj je na območju Združenega kraljestva prišlo do škodnega dogodka in je tam tudi nastala celotna škoda.

20 — Terminologija, uporabljena v tej določbi, in sicer „sodišča te države članice“ nakazuje, da ta uveljavlja pravilo o pristojnosti splošne narave, saj napotuje na pravosodni sistem neke države članice v celoti, pri čemer je pristojnost na lokalni ravni določena po nacionalnih procesnih pravilih, ki opredeljujejo pojem stalnega prebivališča v skladu s členom 59 Uredbe št. 44/2001.

21 — Ker je v njih navedeno, da lahko tožeča stranka tožbo vloži „pred sodiščem“ kraja izpolnitve obveznosti oziroma škodnega dogodka, oblikujejo te določbe pravilo o pristojnosti posebne narave.

36. V zvezi s tem je treba spomniti, da Uredba št. 44/2001 določa, da ima oseba, ki želi doseči povrnitev škode na deliktne podlagi, dve glavni možnosti, in sicer lahko toži pred sodiščem kraja, v katerem ima tožena stranka stalno prebivališče v skladu s členom 2 Uredbe št. 44/2001, ali pa uveljavlja posebno pristojnost, ki temelji na členu 5(3) te uredbe.

37. Zadnjenedena podlaga za pristojnost se lahko še naprej razdeli na dva glavna dela ali pa še več, če se upošteva posebne primere, v katerih je Sodišče oblikovalo dopolnilne navezne okoliščine²², če so konstitutivni elementi delikta in torej navezne okoliščine, razpršeni med različnimi državami članicami. Sodišče je namreč izrazil „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“, ki je uporabljen v členu 5(3) Uredbe št. 44/2001, večkrat razlagalo tako, da se v takem primeru nanaša hkrati na kraj, v katerem je nastala škoda, torej na državo članico, v kateri je škodni dogodek neposredno povzročil škodne posledice za oškodovanca na eni strani in na kraj škodnega dogodka, torej na državo članico, v kateri je škodni dogodek nastal zaradi dejanj, ki jih je storil oškodovalec, na drugi strani²³. Iz tega izhaja, da je lahko tožena stranka tožena po izbiri tožeče stranke pred sodišči enega od teh krajev.

38. V tej zadevi so podatki iz spora o glavni stvari naslednji. Po mnenju predložitvenega sodišča je kraj nastanka škode v Nemčiji, natančneje v Berlinu, saj meni, da je domnevna škoda nastala tam in ne v Düsseldorfu, kar utemljuje s tem, da ima g. Melzer tam svoje stalno prebivališče in da je bil tam bremenjen njegov bančni račun²⁴. Zato skuša Landgericht Düsseldorf za določitev svoje pristojnosti ugotoviti, ali v tem primeru obstaja navezna okoliščina, ki bi lahko temeljila na drugem zgorajnavedenem delu, ob upoštevanju protipravnih dejanj, ki naj bi jih storila domnevna oškodovalca. V zvezi s tem bi kraj škodnega dogodka lahko bil bodisi v Londonu, ker je družba MF Global UK tam opravila borzne transakcije, bodisi v Düsseldorfu, kjer ima družba W.W.H., ki ni tožena, vendar je z edino tožečo stranko sodelovala, svoj sedež.

39. Natančneje, gre za določitev, ali se dejanja, ki jih je storila družba s sedežem v Düsseldorfu, in sicer pridobivanje strank in opravljanje storitev na njihov račun ali celo napeljevanje k preveč tveganim dejanjem, lahko štejejo kot del dogodkov, ki so povzročili škodo, ki jo je utrpela ta stranka. Sodišče je pozvano predvsem, naj odloči, ali je kraj teh dejanj kot tak lahko podlaga za to, da Landgericht Düsseldorf odloči o deliktne odgovornosti družbe s sedežem v Združenem kraljestvu, ki je edina tožena zato, ker se ji pripisuje nepoštena ravnanja nemške družbe, drugega domnevnega oškodovalca.

40. Tako izgleda, da se vprašanje za predhodno odločanje omejuje na razlago pojma škodnega dogodka v primeru, ki združuje tri dejavnike zapletenosti: prvič, razpršenost krajev med različnimi državami članicami, v katerih naj bi prišlo do dejanj, ki so povzročila škodo; drugič, hkratna odgovornost oziroma primer, v katerem storilec teh dejanj ni en sam, temveč je oseb, ki naj bi bile sostorilci ali pomagači, več; in tretjič, tožeča stranka je tožila samo enega od domnevnih oškodovalcev in to v državi članici, v kateri je svojo dejavnost opravljal drugi oškodovalec. Čeprav sta bila prva od teh elementov v sodni praksi Sodišča že obravnavana z različnih vidikov, do tega v kombinaciji s tretjim še ni prišlo.

41. Glede na elemente iz spisa opozarjam na posebno težavo glede opredelitve pravnega položaja družbe MF Global UK in družbe W.W.H., ker je iz stališč, ki so bila predložena Sodišču, pogosto mogoče razbrati zamenjevanje glavnega storilca in pomagača ali sostorilca zadevnega civilnega delikta. Iz predložitvenega sklepa je razvidno, da čeprav g. Melzer zahteva odškodnino samo od družbe MF

22 — Sodna praksa se je razvila predvsem zaradi posebnih težav, ki jih je povzročala določitev kraja deliktov, storjenih prek tiskanih ali telekomunikacijskih medijev (radio, televizija ali internet), v skladu s sodbo z dne 7. marca 1995 v zadevi Shevill in drugi (C-68/93, Recueil, str. I-415). Tako je bilo razsojeno, da je v primeru poseganja v osebnostne pravice z vsebinami, naloženimi na internetno stran, lahko pristojno tudi sodišče kraja, kjer je središče interesov oškodovanca (glej sodbo z dne 25. oktobra 2011 v združenih zadevah eDate Advertising in Martinez, C-509/09 in C-161/10, ZOdl., str. I-10269, točka 47 in naslednje).

23 — Dvojna možnost, ki je bila tožeči stranki priznana z zgoraj navedeno sodbo Bier (točka 19), ki se nanaša na razlago člena 5(3) Bruseljske konvencije, in je bila večkrat ponovno uporabljena, zlasti v zgoraj navedeni sodbi Folien Fischer in Fofitec (točki 39 in 40).

24 — Iz razlogov, navedenih v točkah 31 in 32 teh sklepnih predlogov, kraj bančnega računa oškodovanca na območju neke države članice ne predstavlja dovolj tesne navezne okoliščine za utemeljitev pristojnosti sodišča te države članice glede na to, da gre za izrazito naključno merilo.

Global UK, ki ima po njegovem mnenju pri povzročitvi škode odločilno vlogo, naj bi bil glavni storilec družba W.W.H., medtem ko naj bi bila družba MF Global UK v skladu z navedbami in trditvami tožeče stranke vsaj pomagač. Vseeno je vprašanje za predhodno odločanje postavljeno dovolj široko, da lahko vključuje obe možnosti, in sicer pomoč ali sostorilstvo osebe, ki ni tožena. Zato bo odgovor, predlagan v teh sklepnih predlogih, izražen ob upoštevanju tega dvojnega vidika.

42. Tako se predložitveno sodišče v bistvu sprašuje o tem, ali bi bilo mogoče tožbo vložiti pri sodišču območja, na katerem je pomagač ali sstorilec storil nezakonita dejanja, v primeru več dogodkov, do katerih je prišlo v različnih državah članicah. To bi natančneje pomenilo, da se upošteva kraj dogodka, v katerem je eden od storilcev povzročil škodo, ne da bi domnevni oškodovanec moral tožiti tega pomagača ali sstorilca, kakršen je primer v sporu o glavni stvari.

43. Drugače povedano, to sodišče želi, da Sodišče uvede dodatno možnost izbire sodišča v primeru, da so tožene stranke, ki imajo sedež v različnih državah članicah, soodgovorne za neko deliktno dejanje, prek odobritve „določitve kraja odgovornosti“, kot je navedeno v predlogu za sprejetje predhodne odločbe. Uvedba nove navezne okoliščine, ki je tu predlagana, bi povzročila razširitev možnosti, ki so bile v sodni praksi Sodišča vse do zdaj tožeči stranki priznane. Menim, da s tem niti ne bi bila predpostavljena uvedba novega glavnega dela, ki bi se dodal „kraju, v katerem je nastala škoda“ in „kraju vzročnega dogodka, zaradi katerega je nastala škoda“. To sodišče pa predlaga široko razlago drugega od teh delov, s čimer bi bilo morda priznано, da je pri čezmejni udeležbi več storilcev deliktnega dejanja, pristojnost sodišča kraja škodnega dogodka, ki ga je povzročil eden od njih, lahko utemeljena tudi za drugega od teh storilcev.

B – Odgovor na vprašanje za predhodno odločanje

1. Različna stališča

44. Iz stališč, ki so bila predložena Sodišču, je mogoče razbrati dve nasprotujoči si mnenji: g. Melzer, nemška, češka in portugalska vlada ter Švicarska konfederacija predlagajo, da se prizna nova navezna okoliščina, ki jo predlaga predložitveno sodišče, medtem ko družba MF Global UK in Komisija menita, da je na postavljeno vprašanje za predhodno odločanje treba odgovoriti nikalno.

45. Iz obrazložitve sklepa je razvidno, da je predložitveno sodišče naklonjeno možnosti, da se pri določanju mednarodne sodne pristojnosti za navezovanje uporabi kraj odgovornosti za škodo, ki naj bi jo povzročil domnevni sstorilec ali pomagač, pa čeprav ta ni tožena stranka v postopku, pri čemer to določanje opredeli kot „alternativno“.

46. Ta usmeritev se tako kot bistvo vprašanja za predhodno odločanje razlaga ob upoštevanju elementov glede vsebine nacionalnega prava, ki jih je predložilo Landgericht Düsseldorf. Zdi se namreč, da člen 830 nemškega civilnega zakonika (Bürgerliches Gesetzbuch) določa, da se takrat, kadar je pri povzročitvi škodnega dejanja udeleženi več oseb, šteje, da je vsak storilec ali pomagač odgovoren za prispevek drugih udeležencev k temu dejanju. Poleg tega predložitveno sodišče pojasnjuje, da je na podlagi člena 32 nemškega zakonika o pravnem postopku (Zivilprozessordnung) pristojnost v zadevah v zvezi z delikti mogoče utemeljiti na kršitvah, ki so jih storili različni sstorilci, če se jim ta ravnanja lahko skupno pripiše.

47. Če bi bil spor o glavni stvari tako zgolj notranji, bi lahko glede na očitke tožeče stranke, g. Melzerja, proti toženi stranki, družbi MF Global UK in proti njenemu domnevnomu sostorilcu ali pomagaču, družbi W.W.H.²⁵, sodišče kraja, v katerem je eden od storilcev tega delikta deloval, na podlagi tega ugotovilo svojo pristojnost za odločanje o tožbi zaradi deliktne odgovornosti, ki je vložena proti enemu od sostorilcev²⁶.

48. Vendar pa je rešitev precej manj jasna kadar je, kot v obravnavanem primeru, položaj povezan z ozemlji več držav članic in ni omejen na nemško ozemlje. V predložitvenem sklepu je namreč poudarjeno, da obstajajo v nemški pravni teoriji in sodni praksi na tem področju razhajanja. V njem je navedeno, da so nekatera sodišča štela, da člen 5(3) Uredbe št. 44/2001 v čezmejnem sporu dopušča navezovanje na kraj dejanja storilca ali pomagača z utemeljitvijo, da je glavno težišče škodnega dejanja ali opustitve tam²⁷. Nekateri teoretiki, ki menijo enako, so te odločitve podprli, medtem ko jim je veliko drugih nasprotovalo s sklicevanjem na argumente, h katerim se bom podrobneje vrnil v nadaljevanju, pri čemer se strinjam s temi drugimi.

49. Sklepanje iz predloga za sprejetje predhodne odločbe spada v prav ta posebni okvir. Vendar pa Sodišče nikakor ni vezano na pristop, ki se ga zagovarja na nacionalni ravni. V skladu z ustaljeno sodno prakso je namreč treba pojme, ki so uporabljeni v Uredbi št. 44/2001, razlagati samostojno, da se tako zagotovi njena enotna uporaba v vseh državah članicah²⁸.

2. Predlagana razlaga

a) Glavna vodila pri razlagi

50. Ni sporno, da je treba pojem „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“ iz člena 5(3) Uredbe št. 44/2001 razlagati neodvisno od vsebine pravnih sistemov držav članic, saj izvajanje pravil o pristojnosti, navedenih v tej uredbi, ne more biti odvisno od nacionalnih posebnosti, ker bi sicer izgubila svoj polni učinek poenotenja, ki ga ta pravila želijo doseči.²⁹

51. V skladu s sodno prakso Sodišča je treba vsebino posamezne določbe Uredbe št. 44/2001 presoditi ne samo glede na njeno besedilo, temveč tudi glede na sistematiko in cilje te uredbe.³⁰

52. Najprej bi pojasnil, da nisem naklonjen razlagi člena 5(3) Uredbe št. 44/2001, s katero bi se priznalo, kot predvideva Landgericht Düsseldorf, da bi tožeča stranka lahko veljavno izbrala, da tožbo vloži pri njem kot sodišču kraja, v katerem naj bi bil pomagač ali sostorilec, ki ni tožen, sodeloval pri očitnem škodnem dejanju, in ne samo izbirala med sodiščem kraja, v katerem ima tožena stranka

25 — Iz predložitvenega sklepa izhaja, da g. Melzer na eni strani družbi W.W.H. očita, da je kršila dolžnost seznanitve in da ga je naklepno in nezakonito oškodovala s posredovanjem neuspešnih opcijskih poslov, pri čemer je kršila člen 826 nemškega civilnega zakonika, na drugi strani pa, da je družba MF Global UK naklepno zgolj pomagala pri storitvi tega deliktne dejanja v Nemčiji.

26 — Landgericht Düsseldorf navaja, da če bi se uporabilo nemško pravo, bi bilo za odločitev o tožbi, ki je bila pred njim vložena, pristojno *ratione loci*, ker je družba W.W.H. škodno dejanje, in sicer pridobitev Melzerja za stranko, storila v Düsseldorfu.

27 — V predložitvenem sklepu je natančneje navedeno, da je bilo treba v primeru, kakršen je v postopku v glavni stvari, odločilne ovire za pridobitev domnevnega oškodovanca in za spodbudo, da pri borzno posredniški hiši v tujini odpre račun ter da nanj preknjiži opcijske pogodbe in da na razpolago zneske denarja za vlaganje opcij, ne da bi se mu izplačala vrednost vknjiženih postavk, premagati v Nemčiji.

28 — Glej sodbo z dne 6. septembra 2012 v zadevi Mühleitner (C-190/11, točka 28) in zgoraj navedeno sodbo Folien Fischer in Fofitec (točka 30) ter sodno prakso, navedeno v teh sodbah.

29 — Glej uvodno izjavo 2 te uredbe.

30 — Glej zlasti sodbo z dne 6. septembra 2012 v zadevi Trade Agency (C-619/10, točka 27).

stalno prebivališče, sodiščem kraja, v katerem je nastala škoda, in sodiščem kraja, v katerem je prišlo do škodnega dogodka, kot običajno velja v sodni praksi. Takšna razlaga bi bila namreč po mojem mnenju preširoka ob upoštevanju elementov sistematične in teleološke preučitve, ki sta navedeni v nadaljevanju.³¹

b) *Razlaga s sklicevanjem na sistem Uredbe št. 44/2001*

53. Najprej bi poudaril, da vsebuje Uredba št. 44/2001 določbe, in sicer tiste iz člena 6(1), v katerih je izrecno določena možnost, da se toženo stranko toži pred sodiščem, ki je v zadevnem sporu pristojno za neko drugo osebo, vendar je ta izvedena pristojnost predvidena izključno v primeru večjega števila toženih strank, kjer obstaja nevarnost nezdružljivosti sodnih odločb³², za kar pa v tem sporu o glavni stvari ne gre. Iz razloga, ki v predložitvenem sklepu³³ ni naveden, se je g. Melzer namreč odločil, da bo pred Landgericht Düsseldorf tožil samo družbo MF Global UK, katere sedež je v Londonu, in ne družbe W.W.H., ki ima sedež v Düsseldorfu, pa čeprav se zdi, da londonski družbi očita zgolj pomoč. Tožeča stranka je z izbiro, katere morebitne negativne posledice mora trpeti, izgubila možnost, da se odloči za razširitev pristojnosti, ki temelji na kraju stalnega prebivališča tretje osebe in torej praktično na kraju dejanj, ki jih je ta lahko tam storila, kar je dovoljeno s členom 6.

54. Poleg tega splošno pravilo, določeno v členu 2(1) Uredbe št. 44/2001, katerega namen je varovanje interesov stranke, ki ni sprožila čezmejnega postopka, določa, da so načeloma pristojna sodišča države članice, v kateri ima tožena stranka stalno prebivališče. V skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da če določba, kakršna je v členu 5(3) te uredbe, določa pravilo o pristojnosti, ki dopušča odmik od tega splošnega načela s tem, da toženi stranki daje dodatno možnost izbire sodišča, mora biti njena razlaga stroga in restriktivna³⁴. Zato se obseg tega člena ne sme razširiti čez primere, ki so izrecno določeni v Uredbi št. 44/2001³⁵, ker bi to sicer škodilo polnemu učinku člena 2 in prekoračilo namen zakonodajalca Unije. Ker je Sodišče že razsodilo, da pojma „kraj, v katerem je prišlo do škodnega dogodka“ ni mogoče razlagati preširoko glede navezovanja na kraj nastanka škode³⁶, bi po mojem mnenju morale enako veljati za navezovanje na kraj škodnega dogodka, tako da se ne bi dovolilo, da obtožba ene tožene stranke za dejanja, ki jih je tretja oseba storila v drugi državi članici, omogoča utemeljitev pristojnosti sodišča v zadevah v zvezi z delikti.

55. Poleg tega, kot sem že poudaril, omogoča pravilo, navedeno v členu 5(3) Uredbe št. 44/2001, opredelitev natančno določenega sodišča med vsemi sodišči držav članic, ki so pristojna *ratione materiae*, drugače od člena 2 te uredbe. Iz uvodne izjave 12 te uredbe izhaja, da se s členom 5 skuša določiti sodišče, ki je geografsko najbližje sporu in torej najbolj primerno za odločanje o tem.

31 — V zvezi z razvojem člena 5(3) Uredbe št. 44/2001 ne poznam nobenega uporabnega elementa, s pomočjo katerega bi lahko odgovorili na zastavljeno vprašanje, pri čemer je treba upoštevati, da ostaja to besedilo v trenutnem stanju jedrnat. V zvezi s tem glej povzetek profesorja F. Pocarja v obrazložitvenem poročilu o Konvenciji o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, podpisani v Luganu 30. oktobra 2007 (UL z dne 23. decembra 2009, C-319, str. 1, točka 58 in naslednje).

32 — V skladu s to določbo je takrat, kadar je toženih več strank, za odločitev o tožbah, ki jih je ena tožeča stranka vložila proti različnim toženim strankam, pristojno sodišče kraja stalnega prebivališča ene od njih, če obstaja med tožbenimi zahtevki tesna zveza, tako da je smotno o njih odločati skupaj, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivosti sodnih odločb, ki bi lahko bile posledica ločenih postopkov, tudi če so njihove pravne podlage različne (sodba z dne 11. oktobra 2007 v zadevi Freeport, C-98/06, ZOdl., str. I-8319, točka 38 in naslednje).

33 — Glede obrazložitve, ki jih je v zvezi s tem izrazil Melzerjev zastopnik, glej opombo 9 zgoraj.

34 — Glej zlasti sodbo z dne 16. julija 2009 v zadevi Zuid-Chemie (C-189/08, ZOdl., str. I-6917, točka 22).

35 — Glej po analogiji sodbi z dne 17. septembra 2009 v zadevi Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, ZOdl., str. I-8661, točka 39) in z dne 12. maja 2011 v zadevi Berliner Verkehrsbetriebe (C-144/10, ZOdl., str. I-3961, točka 30).

36 — V zgoraj navedeni sodbi Kronhofer (točka 19) je bilo opozorjeno, da tega pojma ni mogoče razlagati preveč široko, tako da obsega vsak kraj, v katerem se lahko občutijo škodljive posledice dogodka, ki je povzročil škodo, ki je dejansko nastala na drugem kraju.

56. Sodišče je tako že večkrat razsodilo, da je to pravilo utemeljeno z obstojem posebej tesne zveze med sporom in sodiščem kraja, v katerem je prišlo do škodnega dogodka, ki upravičuje dodelitev pristojnosti temu sodišču zaradi učinkovitega izvajanja sodne oblasti in načela procesne ekonomije, predvsem glede na bližino s sporom in izvajanje dokazov.³⁷

57. Če bi bilo torej treba sprejeti novo navezno okoliščino, ki jo predlaga predložitveno sodišče, bi to sklepanje pripeljalo do tega, da bi v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, sodišče, ki bi bilo razglašeno za pristojno na podlagi dejanj tretje osebe, v tem primeru nemške družbe, ki ni tožena, moralo odločiti o odgovornosti tožene stranke, ki ima v tem primeru sedež v Združenem Kraljestvu in katere domnevna škodna dejanja torej niso blizu, temveč so od tega sodišča odmaknjena, ob tem, da ni sporno, da je družba MF Global UK delovala izključno na britanskem ozemlju. Zaradi neobstoja dovolj pomembne zveze s sporom, to sodišče ne bi bilo objektivno primernejše za odločanje v teh okoliščinah.

58. Zato menim, da je priznanje pristojnosti sodišča kraja, v katerem ima pomagač ali sotorilec glavnega storilca sedež, kot subsidiarnega kraja glede na kraj škodnega dogodka, čeprav se glavni kraj dogodka nahaja v drugi državi članici, v nasprotju s sistematiko Uredbe št. 44/2001. Takšen pristop je potrjen z drugimi uvodnimi izjavami, ki izražajo namen te uredbe.

c) Razlaga s sklicevanjem na cilj Uredbe št. 44/2001

59. V zvezi s procesnimi argumenti, ki se nanašajo na cilj ustreznosti sodnega varstva iz zadnjega dela uvodne izjave 12 Uredbe št. 44/2001, predvsem ne razumem, kako bi lahko takrat, kadar imamo – kot v tem primeru – eno samo toženo stranko, prek razširjene dodelitve pristojnosti na podlagi dejanj nekega drugega storilca, ki namenoma ni tožen, uresničili ta cilj. Očitno drugače bi bilo, če bi šlo za spodbujanje združitve več postopkov, v katerih je pred istim sodiščem toženih več strank, vendar v obravnavanem primeru nikakor ne gre za tovrstno atrakcijo pristojnosti.³⁸

60. Kot je mogoče razbrati iz navedb nemške vlade, je res, da bi uvedba dodatne možnosti v okoliščinah, ki so navedene v vprašanju za predhodno odločanje, lahko uresničila obzirno skrb za razširitev možnosti za stranko, ki je zaradi deliktnega dejanja domnevno oškodovana, zato da se ji omogoči, da se izogne obveznosti, da toži v kraju, ki bi bil zanjo dražji in manj ugoden, zlasti z vidika predložitve dokazov. Vendar pa skrb za privilegiranje oškodovanca ni temelj pravila o pristojnosti, določenega v členu 5(3) Uredbe št. 44/2001. Sodišče je namreč razsodilo, da v nasprotju z ostalimi določbami te uredbe, cilj tega člena ni varstvo stranke, ki se v sporu zdi šibkejša.³⁹

61. Obveznost olajšanja predložitve zadeve sodišču, ki je glede na dejansko stanje sporu „najbližje“, kar je izrecno določeno v začetnem delu zgorajnavedene uvodne izjave 12, kvečjemu pomeni, da je treba na vprašanje za predhodno odločanje, ki je postavljeno v tem primeru, odgovoriti nikalno. Po mojem mnenju je namreč treba v določeni meri omejiti možnosti glede pristojnosti, danih na izbiro tožeči stranki, pa čeprav gre za stranko, ki trdi, da je bila oškodovana, da bi se tako izognili nevarnostim forum shopping⁴⁰.

37 — Glej zlasti sodbo z dne 19. aprila 2012 v zadevi Wintersteiger (C-523/10, točka 18) in zgoraj navedeno sodbo Folien Fischer in Fofitec (točki 37 in 38).

38 — Glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Kronhofer (točka 18), v skladu s katero za določitev pristojnosti sodišč neke države pogodbenice, ki ni tista, na ozemlju katere je nastal škodni dogodek in škoda, s stališča dokazovanja in procesne ekonomije ni nobene potrebe.

39 — Glej zgoraj navedeno sodbo Folien Fischer in Fofitec (točki 45 in 46 ter navedena sodna praksa).

40 — Ta problem je obravnaval Evropski parlament, ki je v okviru aktualne posodobitve Uredbe št. 44/2001 predlagal uvedbo zahteve po „zadostni, bistveni ali pomembni zvezi“ za „omejitev možnosti forum shopping“ v zadevah v zvezi z delikti. Glej resolucijo z dne 7. septembra 2010 o izvajanju in pregledu Uredbe št. 44/2001 (2009/2140(INI), P7_TA(2010)0304, uvodna izjava Q in točka 25).

62. Poleg tega je treba nujno paziti na usklajenost z načelom pravne varnosti, ki je bilo vodilo zakonodajalca Uredbe št. 44/2001⁴¹. Tako je obveznost „čim večje predvidljivosti“ pravil o pristojnosti poudarjena v uvodni izjavi 11 te uredbe. V skladu s sodno prakso Sodišča načelo pravne varnosti zahteva, da se pravila o pristojnosti, ki odstopajo od splošnega pravila o pristojnosti, določenega v členu 2 te uredbe, razlagajo tako, da omogočijo običajno preudarni toženi stranki, da smiselno predvidi, pred katerim sodiščem, poleg sodišča države članice svojega stalnega prebivališča, bi bila lahko tožena⁴².

63. Dodal bi še, da je namen sprejetja enotnih pravil za „zagotovitev razumnega ravnovesja med interesi osebe, ki se ji očita odgovornost in interesi osebe, ki je oškodovana“,⁴³ navdihnil pripravljavce Uredbe št. 44/2001⁴⁴. Po mojem mnenju bi moralo iskanje tega ravnovesja voditi tudi Sodišče pri razlagi člena 5(3) te uredbe.

64. Določena predvidljivost veljavne pristojnosti v zadevah v zvezi z delikti je za domnevnega povzročitelja škode nujna, kajti če te ne bi bilo, bi to lahko gospodarske subjekte odvrnilo od opravljanja čezmejnih dejavnosti. Če bi bilo tožeči stranki omogočeno, da toži pred vsakim sodiščem države članice, v kateri je kateri koli sotorilec ali pomagač sodeloval pri škodnem dejanju, ne da bi bil ta sploh tožen, bi bilo to glede na načeli pravne varnosti in ravnovesja med interesi strank po mojem mnenju pretirano.

65. Kot je bilo poudarjeno v poročilu o njeni konkretni uporabi⁴⁵, bi skoraj neskončno kopičenje veljavnih naveznih okoliščin v zadevah v zvezi z delikti lahko osebo, katere odgovornost se ugotavlja, prisililo do tega, da bi se morala braniti pred sodišči različnih držav članic in zato na podlagi več pravnih sistemov, med katerimi bi lahko prevladal najstrožji med njimi.

66. Člen 5(3) Uredbe št. 44/2001 se je resda že razlagalo z določeno fleksibilnostjo. Vendar pa obstaja nevarnost, da bi s kopičenjem novih naveznih okoliščin Sodišče ne samo ustvarilo sodno prakso, ki bi zaradi svoje težnje k širokim razlagam postala težko razumljiva, temveč bi celo prikrito pripeljala do preoblikovanja člena 5(3) Uredbe št. 44/2001. Če bi se takšna težnja po izbiri široke razlage tega besedila nadaljevala brez potrebnih zadržkov, bi to lahko vodilo v popolno odpravo osrednjega mehanizma Uredbe št. 44/2001 z zmanjšanjem pomena temeljnega načela, v skladu s katerim morajo biti osebe s stalnim prebivališčem na ozemlju ene od držav članic praviloma tožene pred sodišči te države⁴⁶. Menim, da mora torej Sodišče paziti, da pri razlagi tega člena ne sledi preveč tej poti.

67. Zato menim, da bi nikalen odgovor na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, bolj ustrezal zahtevam, ki izhajajo iz sistematike in ciljev Uredbe št. 44/2001.

41 — Tako se je Komisija v svojem predlogu, ki je pripeljal do sprejetja Uredbe št. 44/2001 (COM(1999) 348 final, točka 1.1), sklicevala na „pravno varnost na področju pristojnosti“ in na cilj „določanja jasnih pravil o pristojnosti“.

42 — Glej zlasti sodbo z dne 1. marca 2005 v zadevi Owusu (C-281/02, ZOdl., str. I-1383, točka 40). Cilja pravne varnosti namreč ni mogoče razumeti tako, da je njen edini namen omogočiti tožeči stranki, da določi sodišče, pred katerim lahko toži, kot je med drugim opozorjeno v zgoraj navedenih sodbah Kronhofer (točka 20) in Folien Fischer in Fofitec (točka 33).

43 — V skladu s formulo iz uvodne izjave 16 Uredbe (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 („Rim II“), UL L 199, str. 40.

44 — Predlog Komisije, ki je pripeljal do Uredbe št. 44/2001, „vključuje vsebino dogovora, doseženega v Svetu o nujnem ravnovesju med interesi strank, ki so lahko udeležene v sporu“ (COM(1999) 348 final, točka 2.1).

45 — Glej ugovore, izražene proti pristopu tako imenovane „mosaic theory“ iz zgoraj navedene sodbe Shevill, Hess, B., Pfeiffer, T., in Schlosser, P., Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States, Study JLS/C4/2005/03, Final Version September 2007, točka 214.

46 — Glej po analogiji sodbo z dne 22. maja 2008 v zadevi Glaxosmithkline in Laboratoires Glaxosmithkline (C-462/06, ZOdl., str. I-3965, točka 32), ki poudarja, da „[bi] to, da sodišče Skupnosti pravila o posebni pristojnosti, ki so namenjena zagotavljanju dobrega delovanja sodnega organa, spremeni v pravila o enostranski pristojnosti, ki varujejo stranko, ki naj bi bila šibkejša, [...] preseglo ravnovesje interesov, ki jih je zakonodajalec Skupnosti postavil v sedanjem stanju prava“.

V – Predlog

68. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Landgericht Düsseldorf, odgovori tako:

Člen 5(3) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se pravilo o posebni pristojnosti v zadevah v zvezi z delikti, določeno v tem členu, ne more uporabiti, kadar je tožba proti eni od oseb, ki so bile z delovanjem v različnih državah članicah udeležene pri domnevno škodnih dejanjih, pri sodišču vložena le na podlagi kraja dogodka, ki ga je mogoče pripisati pomagaču ali sotorilcu, ki pred tem istim sodiščem ni tožen.